14.10.2021

Digitalisaatioon, dataan, alustoihin ja tekoälyyn liittyvät EU-aloitteet

Aloite	**Annettu**	**Vastuuministeriö**	**Vastuu DG**	**Vastuuneuvosto**	**Käsittelyvaihe/ennakkovaikuttamistoimet**	**säädöksen sisältö/tavoite**
Datahallintosäädös (DGA) Asetuksen alla tullaan antamaan vielä erillisiä data-avaruuksia koskevia sektorikohtaisia säännöksiä:	25.11.2020	LVM, VM, OM, OKM	CONNECT	Teleneuvosto	Coreper I – kokouksessa 1.10.2021 saatiin mandaatti edetä kolmikantaneuvotteluihin parlamentin kanssa.	Luodaan datan hallinnalle eurooppalaiseen arvopohjaan tukeutuva kehys. Tavoitteena on luoda yhteinen eurooppalainen data-avaruus ja yhteentoimivat datan sisämarkkinat.
Terveysdata-avaruus	Q4/2021	STM	SANTE	Terveys	Ei vielä annettu Sitrassa käynnissä komission rahoittama TEHDAS/EHDS-data-avaruuden kehittämishanke	Data-avaruus on edellytys edistymiselle sairauksien ehkäisemisessä, havaitsemisessa ja parantamisessa sekä tietoon ja näyttöön perustuville päätöksille, jotta voidaan parantaa terveydenhuoltojärjestelmien saatavuutta, tehokkuutta ja kestävyyttä.
(Valmistus)teollisuuden data-avaruus	Tulossa	TEM	GROW	Kiky	Ei vielä annettu	Teollisuuden data-avaruus on tärkeä, jotta voidaan tukea EU:n teollisuuden kilpailukykyä ja suorituskykyä ja hyödyntää muiden kuin henkilötietojen käytön potentiaalinen arvo valmistusteollisuudessa (arviolta 1,5 biljoonaa euroa vuoteen 2027 mennessä). Sisältää Eurooppalaisen datasuvereniteettialoitteen – European Data Sovereignty Initiative (EDSIN), etsitään ratkaisuja datasuvereniteetin saavuttamiseen data-avaruuksissa erilaisin teknisin menetelmin.

Vihreän kehityksen data-avaruus	2022	YM, LVM(sää/ilmasto-havainnot IL), MMM (paikkatieto, kiertotalous), OKM	CLIMA	Ympäristö	Ei vielä annettu	Data-avaruus tukee Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ensisijaisia toimia, jotka koskevat ilmastonmuutosta, kiertotaloutta, nollapäästötavoitetta, biodiversiteettia, metsäkatoa ja ympäristövaatimusten noudattamisen varmistamista. ”GreenData4All” ja ”Destination Earth”-aloite (Digital Twin of the Earth) kattavat konkreettisia toimia.
Liikkuvuuden data-avaruus	Tulossa 2022	LVM	MOVE	Liikenne	Impact Assessment-vaiheessa	Koskee älykkään liikennejärjestelmän kehittämistä, johon sisältyy verkkoon liitetyt autot sekä muut liikennemuodot. Tällainen data-avaruus helpottaa nykyisistä ja tulevista liikenne- ja liikkuvuustietokannoista saatavan datan käyttöä, yhdistämistä ja jakamista. Taustatietoa: Saksassa toimii liikkumisen data-avaruutta ylläpitää voittoa tavoittelemattomaksi järjestöksi vuonna 2021 perustettu LLC ”DRM Datenraum Mobilität GmbH”.
Rahoitusdata-avaruus	Tulossa	VM	ECFIN	Talous	Ei vielä annettu	Datan yhteiskäyttöä tehostamalla edistetään innovointia, markkinoiden läpinäkyvyyttä, kestävää rahoitusta sekä eurooppalaisten yritysten rahoituksen saantia ja yhdennetympiä markkinoita.

Energian data-avaruus	Tulossa	TEM	ENER	Energia	Ei vielä annettu	Edistetään datan parempaa saatavuutta ja alojenvälistä yhteiskäyttöä asiakaskeskeisellä, turvallisella ja luotettavalla tavalla, sillä tämä helpottaisi innovatiivisia ratkaisuja ja tukisi energiajärjestelmän irtautumista hiilestä.
Maatalouden data-avaruus	Tulossa	MMM	AGRI	Maatalous	Suomi ollut aloitteellinen. Mukana mm. Luke, Cinia, GS1, MTK, Pellervo, 1001 Lakes,	Tarkoitus on parantaa maatalousalan kestävyyttä, suorituskykyä ja kilpailukykyä käsittelemällä ja analysoimalla tuotantotietoja ja muuta dataa, mikä mahdollistaa tuotantomenetelmien täsmällisen ja kustomoidun soveltamisen tilatasolla.
Yhteiset eurooppalaiset julkishallinnon data-avaruudet	Tulossa	VM	CONNECT	Tele	DG DIGIT valmistelussa; Ei vielä annettu	Tarkoitus on parantaa julkisten menojen läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta, varainkäytön laatua ja korruption torjumista sekä EU:n että kansallisella tasolla. Tarkoitus on vastata lainvalvonnan tarpeisiin ja tukea EU:n oikeuden tehokasta soveltamista ja mahdollistaa innovatiiviset (”gov tech”), sääntelyteknologian (”reg tech”) ja oikeusteknologian (”legal tech”) sovellukset tueksi ammatillisille toimijoille samoin kuin muita yleishyödyllisiä palveluja.
Yhteinen eurooppalainen osaamisen data-avaruus	Tulossa	OKM, TEM	EAC	Koulutus	OKM ja MyData organisaatio ollut aktiivisia tämän osalta. Saadaanko Virtual Finland –hanke kytkettyä tähän? DigiDo? Muut OKM hankkeet?	Tarkoituksena on vähentää osaamisen kohtaanto-ongelmia yhtäältä koulutusjärjestelmän ja toisaalta tarpeiden välillä.

Data Act (ehdotus datasäädökseksi)	Q4/2021	LVM	CONNECT	Tele	Komission kuuleminen järjestettiin 3.6. - 3.9.2021. Komissio julkaisi kesäkuun alussa datasäädöksestä alustavan vaikutusarvionsa.	Datahallintosäädöstä (DGA) täydentävä säädös, joka velvoittaa yksityisiä toimijoita jakamaan hallussaan olevaa dataa (viranomaisille ja toisille yrityksille). Tavoitteena on turvata markkinoilla toimiville yhtäläiset oikeudet merkitykselliseen (ei liikesalaiseen) dataan.
Pilvipalvelut (hajautetun internetin kautta hyödynnettävän datainfran luominen)	Q3/2020	LVM/TEM	CONNECT	Ei neuvostoasia	Osa toimenpiteistä on toteutettu. Työ on käynnissä.	- Allekirjoitettu julistus EU:n pilvipalveluista. Tehty Q3/2020 - Laaditaan EU:n pilvipalvelujen sääntökirja (ml. itsesääntely). Q2/2022 - Käynnistetään eurooppalainen pilvipalvelujen markkinapaikka, joka yhdistää pilvipalvelujen tarjonnan kokonaisuudessaan. Q4/2022
Digital Services Act (DSA) - digitaalisten palvelujen lainsäädäntöehdotus	15.12.2020	LVM	CONNECT	KIKY	Puheenjohtajan tavoitteena on saavuttaa yleisnäkemys marraskuun KIKY-neuvostossa (samaan aikaan digimarkkinasäädöksen (DMA) kanssa). **Avoimia kohtia:**	Kyse on osittain uudenlaisesta ja laajasta verkossa välitettyjä sisältöjä koskevasta lainsäädännöstä. Tavoitteena on luoda kaikkia digitaalisia välityspalvelujen tarjoajia koskeva yleinen puitesääntely, kun nämä puuttuvat kaikkeen verkossa välitettyyn laittomaan sisältöön. Lisäksi tarkoituksena on säätää palveluntarjoajien avoimuusvelvollisuuksista, kun ne puuttuvat omien käyttöehtojensa perusteella palveluissaan olevaan sisältöön.
Digital Markets Act (DMA)	15.12.2020	TEM	GROW, CNET, COMP	KIKY	Asetusehdotus on tällä hetkellä käsittelyssä kilpailutyöryhmässä. Puheenjohtajan tavoitteena	Säädöksellä pyritään puuttumaan kielteisiin seurauksiin, joita aiheutuu sisämarkkinoiden ”portinvartijoina” toimivien digitaalisten

					on saavuttaa yleisnäkemys marraskuun KIKY-neuvostossa (samaan aikaan digipalveluasetuksen (DSA) kanssa).	alustayritysten tietynlaisesta käyttäytymisestä. Markkinoiden halutaan pysyvän oikeudenmukaisina ja kilpailtuina innovoijien, yritysten ja uusien markkinoille tulijoiden kannalta.
Aloite **alustatyöntekijöiden** työehtojen parantamiseksi. (liittyy digitaalisilla alustoilla tarjottaviin palveluihin ja sitä kautta DSA:n sisältöihin)	Q4/2021	TEM	EMPL	Työllisyys (TSTK)	Komissio on käynnistänyt eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten ensimmäisen vaiheen kuulemisen helmikuussa 2021.	Tavoitteena on parantaa digitaalisten välitysalustojen kautta työskentelevien henkilöiden työoloja.
Tekoälyn sääntely	21.4.2021	TEM	CONNECT	Tele	Slovenian PJ:n tavoitteena on syksyllä 2021 edistää käsittelyä mahdollisimman pitkälle, ei kuitenkaan pidä todennäköisenä yleisnäkemyksen saavuttamista, sillä useissa jäsenvaltioissa kansallinen kannanmuodostus on asetusehdotuksen laajojen eri sektoreille ulottuvien vaikutusten vuoksi edelleen kesken.	Asetusehdotuksella pyritän luomaan edellytykset tekoälyn käyttöönotolle, joka olisi yhteensopiva unionin lainsäädännön kanssa ja edistäisi terveyden ja turvallisuuden sekä henkilöiden perusoikeuksien ja –vapauksien ja erityisesti henkilötietojen korkean tason suojelua. Tekoälyn oikeudellisen kehyksen luomista lähestytään riskiperustaisesti ja käyttötapauskohtaisesti.
Sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus (ePrivacy)	10.1.2017	LVM	CONNECT	Tele	Eteneminen trilogeissa on ollut EP:stä johtuvista syistä hyvin hidasta, eikä toukokuun ensimmäisen neuvottelukierroksen jälkeen trilogi-neuvotteluita	Asetuksessa säädetään sähköisen viestinnän luottamuksellisuudesta. Sääntelyn perusajatuksena on, että sähköinen viestintä on luottamuksellista ja sen käsittely on sallittu vain tietyin ePrivacy-asetuksessa säädetyin perus-

					ole vielä päästy jatkamaan. LVM järjestää sidosryhmäinfon marraskuussa.	tein. Lisäksi ehdotuksessa säädettäisiin esimerkiksi evästeistä ja sähköisestä suoramarkkinoinnista.
Eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistaminen (eIDAS).	3.6.2021	VM, LVM	CONNECT	Tele	eIDAS asetusehdotuksesta on annettu U-kirjelmä (U 41/2021 vp)	eIDAS ehdotuksella on tarkoitus muuttaa sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla.
TÄYDENNETÄÄN TÄHÄN MUUT SEURATTAVAT SÄÄDÖSALOITTEET						